

DOI [https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-20\(49\)-156-168](https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-20(49)-156-168)

УДК 351

Банчук-Петросова Олена Вікторівна,

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри конституційного, міжнародного права
та публічно-правових дисциплін Київського інституту
інтелектуальної власності та права Національного університету
«Одеська юридична академія».
Київ, Україна.

<https://orcid.org/0000-0001-8426-1475>

dvigun.alla@gmail.com

ПІДХІД ДО ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ПРІОРИТЕТНОГО РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНИХ ГАЛУЗЕЙ ВИРОБНИЦТВА. ПІСЛЯВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ

Анотація. Зазначено, що сучасні глобалізаційні процеси в економіці базуються на технологічному (виробничому) обміні товарами та послугами та самостійному транснаціональному фінансовому капіталі. Внаслідок лібералізації прискорюється глобалізація фінансових ринків, підвищується ефективність переливу капіталу. Використовуються всі можливі форми перетікання капіталів: від традиційних кредитів до вкладення акцій, державні цінні папери, прямі інвестиції, банківські депозити. Технологічний (виробничий) обмін товарами та послугами також зазнає змін. Змінюється характер світової торгівлі. Крім того, міжнародний торговельний обмін з часом все більшою мірою починає відображати не тільки розподіл праці між країнами, а й розподіл виробничих функцій усередині транснаціональних концернів, що виходить за національні кордони. Під впливом цього набуває дедалі більшого розвитку міжкорпораційний обмін і відбувається виробничо-технологічне зближення економік. Визначено, що сьогоденні проблеми індустріального розвитку України та старопромислових регіонів унікальні за складом, гостротою та складністю. Суть унікальності – глибокий спад у реальному секторі економіки, посилений наростанням структурних деформацій та дезінтеграційними тенденціями, що розірвали цілісність відтворювального процесу. Вирішення таких складних завдань реформування реального сектора економіки неможливе без проведення державної промислової політики. Саме промислова політика має забезпечити як подолання спаду виробництва, так й відновлення єдності відтворювального

процесу, здійснення структурної перебудови, формування конкурентоспроможної промисловості, що спирається на сучасний технологічний уклад. Здійснення технологічної перебудови сприятиме зміцненню елементів технологічного укладу, його дифузії в економіку країни в цілому та регіонів, зокрема розвитку технологічного укладу. Це дозволить забезпечити технологічну однорідність вітчизняної промисловості з промисловістю ЄС, що вкрай важливо у період післявоєнного відновлення України, а також знизити не лише енерго- та ресурсомісткість виробництва, а й його «екологічну агресивність».

Ключові слова: державне регулювання; транснаціональний фінансовий капітал; зовнішньоекономічна діяльність; транснаціональний концерн; міжкорпораційний обмін; державно-промислова політика; експортний потенціал; післявоєнне відновлення промисловості України.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми Сучасні глобалізаційні процеси в економіці базуються на технологічному (виробничому) обміні товарами та послугами та самостійному транснаціональному фінансовому капіталі. Фінансові технології, як інструменти економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), на етапі інтернаціоналізації зовнішньоекономічних зв'язків, як зазначає Л. Репа [1], набувають нової якості – стають знаряддям економічного домінування. Внаслідок лібералізації прискорюється глобалізація фінансових ринків, підвищується ефективність переливу капіталу. Використовуються всі можливі форми перетікання капіталів: від традиційних кредитів до вкладення акцій, державних цінних паперів, прями інвестиції, банківські депозити.

Технологічний (виробничий) обмін товарами та послугами також зазнає змін. Змінюється характер світової торгівлі. Крім того, міжнародний торговельний обмін з часом все більшою мірою починає відображати не тільки розподіл праці між країнами, а й розподіл виробничих функцій усередині транснаціональних концернів, що виходить за національні кордони. Під впливом цього набуває дедалі більшого розвитку міжкорпораційний обмін і відбувається виробничо-технологічне зближення економік. Світовий товарний ринок, за оцінками фахівців, має трисегментну структуру: ринок базових товарів (сільськогосподарська продукція та продукція добувної промисловості); ринок середньо- та

низькотехнологічних готових виробів та напівпродуктів; ринок високотехнологічної продукції.

Післявоєнне відновлення економіки України має спиратися на регіональну та територіальну збалансованість та розкриття регіональних потенціалів розвитку з урахуванням пріоритетності найбільш постраждалих регіонів та громад, комплементарною взаємодією регіонів та громад у цілісному загальнонаціональному економічному просторі; міжнародну відкритість процесів відновлення спроможності із широким залученням ресурсів міжнародної допомоги та іноземних інвесторів, реалізацією взаємовигідних проєктів та стабільною інтеграцією до глобальних ланцюгів вартості; європейські стандарти процесів повоєнного соціально-економічного розвитку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань визначення підходу до планування пріоритетного розвитку експортних галузей виробництва займалися такі українські науковці, як: К. Бойко, Н. Василенко, В. Ксендзук, А. Шуліко. В своїх дослідженнях автори вивчали можливість застосування в Україні методів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та пропонували впровадження змін до планування пріоритетного розвитку експортних галузей виробництва. Щодо планування пріоритетного розвитку експортних галузей виробництва, то в сукупності проаналізованих наукових джерел, важливо виокремити праці: А. Глазирін, В. Куліков, І. Юдін, П. Серіков, В. Гранатуров, Л. Долінський, О. Землячова, Л. Савочка, Е. Іода, Ю. Іода, Л. Мешкова, Е. Болотіна, Р. Качалов, С. Кривошеев, В. Ксендзук, Дж. Маршалл, К. Віпул Бансал, І. Русаненко, А. Свідерська, Фабоцци Френк, Мані Стівен, Г. Чернова, А. Шапкін.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою проведеного в поданій статті дослідження є визначення підходу до планування пріоритетного розвитку експортних галузей виробництва.

Відповідно до зазначеної мети у статті поставлено такі **завдання**:

1. Визначення реалізації функцій експортної діяльності – функції розвитку (інтегративної функції), функції стабілізації регіональної господарської системи та функції отримання прибутку в їх повному обсязі та відповідно до конкретних завдань розвитку економіки конкретного регіону в кожний період часу.

2. Визначення стратегічних напрямів розвитку промисловості (експортної складової тощо) у період післявоєнного відновлення України.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ / THE THEORETICAL BACKGROUNDS

Активна зовнішньоекономічна діяльність виступає одним з основних факторів трансформації економіки країни, підвищення її ефективності та конкурентоспроможності. Формування та розвиток експортного потенціалу, збільшення його обсягів та становлення збалансованої товарної структури є ключовими пріоритетами державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Головним пріоритетом у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності країни є цілеспрямованість на підвищення рівня експорту. Головним критерієм впливу експорту на ефективність зовнішньоекономічної діяльності держави є постачання конкурентоспроможної продукції та послуг; отримання країною іноземної валюти, необхідної для удосконалення та поступового чи повного оновлення економіки, за допомогою сучасних технологічних, технічних та управлінських винаходів та розробок. А формування правильного співвідношення експорту впливає на формування позитивного сальдо платіжного балансу країни.

Тривале протистояння російській агресії поставило економіку України на воєнні рейки. Питання формування ефективної політики та впровадження інструментів збереження стійкості ключових економічних процесів та збалансованості економіки, спроможності забезпечувати базові соціальні зобов'язання держави є наразі вкрай важливими у перспективі переходу економіки в режим відновлення.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

У процесі дослідження використано емпірично-теоретичний метод заснований на аналізі статистичних даних, синтезі соціально-економічного стану територіального розвитку, структурний метод; порівняльного аналізу; абстрактно-логічного узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESULTS OF THE RESEARCH

Ринок високотехнологічної продукції поділений постіндустріальними країнами та характеризується запеклою конкуренцією. На ринку середньо-і низькотехнологічних готових виробів конкурують індустріальні країни, що стали на шлях розвитку. Конкурентна боротьба у цьому сегменті ринку постійно наростає. Ринок базових товарів поділений в основному латиноамериканськими, африканськими, азійськими країнами і пострадянськими державами, що

розвиваються. Конкурентна боротьба тут досить жорстка. Роль різних регіонів світу, держав і територій країн на світовому товарному ринку неоднакова. Кожен учасник ринку має відстоювати свої інтереси. Злам тоталітарної держави не повернув до неї фінансових потоків світового господарства. Тому вона змушена була ініціювати вільне входження економічних суб'єктів у зовнішньоекономічні операції з інтересів максимізації прибутку. З іншого боку, держава поставила під контроль експортно-імпорتنі та валютні потоки з позиції не нанесення шкоди національним інтересам. І хоча експорт України, як і раніше, носить явно виражений паливно-сировинний характер, а імпорт орієнтований на задоволення споживчих потреб, в основі політики, що проводиться державою в реальному секторі економіки, закладено два підходи: відмова від галузевих пріоритетів розвитку та підтримка імпортозаміщення. Фактично це означає політику невтручання [3, с. 131]. Отже, можна констатувати, що сьогодні на національному рівні відсутня суспільно визнана, теоретично ясна та практично дієва промислова політика. Це змушує індустріально розвинені регіони розробляти самостійну регіональну промислову політику.

Але важливим є перехід на якісно новий рівень промисловості, підвищення її конкурентоспроможності. Особливого значення це має за умов необхідності інтеграції вітчизняної економіки у світовий ринок як рівноправного члена спільноти розвинених країн. Така інтеграція можлива за умови створення структури промисловості, адекватної галузевої структури технологічно розвинених країн. Невідповідність структури української промисловості структурі, що сформувалася у провідних країнах у результаті проведених там до кінця 80-х років структурних перетворень, зумовлює неконкурентоспроможність основної маси вітчизняної продукції, її незатребуваність на світовому ринку. У такій ситуації невчасне проведення структурної перебудови відповідно до загальносвітових тенденцій сприяє закріпленню сировинної орієнтації експорту економіки, відтворенню старої, кризової галузевої та технологічної структури. Затяжна структурна криза вітчизняної економіки вимагає реалізації довгострокової програми структурних перетворень, спрямованих на формування конкурентоспроможної промисловості. В урядових документах структурна перебудова розглядалася як один з основних напрямів економічних реформ. Проте науково-обґрунтованої концепції з визначальною спрямованістю структурних перетворень, пріоритетів з урахуванням загальносвітових

тенденцій і особливостей вітчизняних умов, практично не було розроблено [2].

Проблеми розвитку України та старопромислових регіонів унікальні за складом, гостротою та складністю. Суть унікальності – безпрецедентно глибокий спад у реальному секторі економіки, посилений наростанням структурних деформацій та дезінтеграційними тенденціями, що розірвали цілісність відтворювального процесу. Вирішення таких складних завдань реформування реального сектора економіки неможливе без проведення державної промислової політики. Саме промислова політика має забезпечити як подолання спаду виробництва, так й відновлення єдності відтворювального процесу, здійснення структурної перебудови, формування конкурентоспроможної промисловості, що спирається на сучасний технологічний уклад.

У період реформування вітчизняної економіки змінилося практично кілька концепцій промислової політики [4, с. 35]. У 1989–1991 роках. сама постановка питання про промислову політику була штучною, бо переважала віра у ринок як у панацею від усіх бід. У 1992–1993 роках. підтримка промисловості здійснювалася шляхом пільгового кредитування та взаємозаліку заборгованості підприємств. Потім здійснювалася ідея селективної підтримки певного кола галузей, для чого було створено спеціальний бюджетний фонд підтримки пріоритетних галузей. Проте число пріоритетів виявилось надмірним, їх виділення мало часто суб'єктивний характер, що зумовило неминучість різкої зміни позиції уряду. Критерії галузевої селекції змінилися критеріями щодо вищої ефективності проектів. Було проголошено принцип державного інвестування «4:1» (тобто держава забезпечувала фінансування проектів у розмірі 2,0% від необхідних капітальних вкладень за умови, що визначено інвесторів решти частки) [5, с. 89]. Проте внаслідок дефіциту фінансових ресурсів держава не змогла виконати своїх зобов'язань. Здійснення технологічної перебудови сприятиме зміцненню елементів технологічного укладу, його дифузії в економіку країни в цілому та регіонів, зокрема розвитку технологічного укладу. Це дозволить забезпечити технологічну однорідність вітчизняної промисловості з промисловістю розвинених країн, які вирішили проблему зміни панівного технологічного укладу до початку 90-х років, а також знизити не лише енерго- та ресурсомісткість виробництва, а й його «екологічну агресивність».

Підсумком таких перетворень має бути створення якісно нового типу структури промисловості, що забезпечує збалансованість функціонування економіки регіону на базі пріоритетного розвитку тих галузей, які

відображають досягнутий рівень суспільного поділу праці та дозволяють забезпечити реалізацію потенціалу як сформованого технологічного укладу, так і типу галузевої структури, що сформувався. Визначальну роль у створенні нового типу галузевої структури промисловості грає промислова політика, яка реалізує пріоритети загальнодержавної значимості, з урахуванням особливостей потенціалу різноманітних, зокрема, старопромислових регіонів України.

На сьогодні у регіонах склалося розуміння промислової політики як системи відносин між державою та суб'єктами господарювання щодо формування конкурентоспроможної промисловості [6, с. 261]. Промислова політика набуває особливого статусу – націлювання на пріоритети державної політики, що сприяє забезпеченню доступу до найбільш ефективних фінансових і технологічних ресурсів. Вирішення цих завдань забезпечується розширенням активної інтеграції економіки територій до системи міжнародних господарських зв'язків, тобто. шляхом поставок та їх частки у валовому регіональному продукті території (ВВП). Збереження та розширення експортного комплексу регіону є у сучасній економічній ситуації найважливішим стратегічним напрямом реформування регіональної промислової системи. У період різких економічних змін першому плані виходить і стабілізаційна функція експортного комплексу. Ця функція активізується, якщо зростає макроекономічна ефективність експортної діяльності. З іншого боку, експортна діяльність, як будь-яка інша господарська діяльність, має бути економічно ефективною, тобто. приносити прибуток. При цьому економічний ефект повинен утворюватися як у процесі виробництва, так і за її реалізації на зовнішніх ринках. Реалізація виділених функцій експортної діяльності – функції розвитку (інтегративної функції), функції стабілізації регіональної господарської системи та функції отримання прибутку в їх повному обсязі та відповідно до конкретних завдань розвитку економіки конкретного регіону в кожний період часу ускладнюється зміною економічної ефективності виробництва експортної продукції.

Війна, розв'язана Російською Федерацією проти України, стала найтяжчим випробуванням для української незалежності та української економіки. Агресор обрав стратегію цілеспрямованого знищення української економіки. Наразі країна стоїть перед безпрецедентним викликом відновити можливості природно-ресурсного, економічного потенціалу, промислового тощо. Започаткування модернізації економіки, промисловості у тому числі, повинно базуватися на розгортанні інвестиційних проєктів зі створення системи сучасних виробничих та

інфраструктурних об'єктів, формуванні секторів – «локомотивів» довгострокового розвитку, інтегрованих в європейську та глобальну економіку та промисловість. Для цього варто запровадити нову систему стратегічного планування державної промислової політики, яка враховує взаємозв'язки між різними рівнями управління та місцевого самоврядування. Повоєнне відновлення експортного потенціалу неможливе без впровадження державної політики концентрації фінансової системи на завданнях відновлення. Необхідне створення інституційних та технічних умов для реалізації кредитних механізмів підтримки процесів відновлення (спеціалізовані банки, нормативне забезпечення цільових кредитних програм, надання диференційованого рефінансування, створення муніципальних банків, банків проєктного фінансування, що надасть змогу фінансувати інноваційні програми відповідного рівня, залучати кошти позабюджетних фондів і використовувати їх для довгострокового інвестування промисловості тощо).

Динамізація процесів відновлення та структурних змін експортного потенціалу промисловості поліпшиться у разі залучення ззовні країни трудових, технічних (техніка, обладнання), організаційних (центри управління) ресурсів, разом з якнайповнішим задіянням українських ресурсів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Тому необхідно формування механізму ефективного та цілеспрямованого управління процесами реалізації експортного потенціалу регіону. Актуальність цього завдання обумовлюється певною втратою орієнтирів управління під час переходу до ринкової економіки. Якщо раніше контролювалася кожна експортна позиція, то зараз і аналіз, і управління найчастіше здійснюються на підставі загальних тверджень про необхідність скорочення експорту ресурсів та розширення експорту продукції машинобудування. На наш погляд, ефективне управління структурною перебудовою може здійснюватись лише на основі орієнтування на пріоритети експортної політики. Для орієнтації промислового комплексу на пріоритети експортної діяльності необхідна розробка методичного інструментарію їх виявлення.

Основою такого інструментарію зазвичай має бути економіко-математичне моделювання. Використовуються різні методи – від найпростіших (математичної обробки даних анкетних опитувань, кореляційно-регресійного аналізу) до складання моделей міжгалузевих та

міжрегіональних взаємодій із виділенням вертикально та горизонтально інтегрованих експортно-імпортних ланцюжків.

Після закінчення війни з агресором державне управління на пріоритети експортної діяльності має відбуватися на засадах збалансування національних інтересів та необхідності виконання зовнішніх зобов'язань. Це потребує з одного боку посилення ролі держави, а з іншого – продовження курсу лібералізації з урахуванням євроінтеграційних прагнень України. Це потребує:

- відновлення цілісності базової промислової системи життєзабезпечення країни, запобігання зростанню імпортозалежності;
- нового збалансованого розміщення продуктивних сил;
- визначення базових галузей промисловості України (відбір пріоритетів відновлення з огляду на доцільність, визначення критеріїв доцільності відбудови (попит, ресурси, логістика тощо);
- впровадження спеціальних програм реструктуризації старопромислових значно зруйнованих регіонів;
- орієнтація на «попит майбутнього»: визначення пріоритетів промислового розвитку коротко-, середньо- та довгострокового періоду;
- розбудови інфраструктури промислового розвитку;
- відновлення експортного потенціалу (подолання «вузьких місць» логістики, освоєння ринків;
- впровадження нового експортного потенціалу в умовах структурних змін);
- використання смарт-спеціалізації для оптимізації використання місцевих ресурсів на цілі відновлення;
- впровадження програмних засад та механізмів відновлення промислових активів:
- впровадження програм енергетичної безпеки та енергоефективності;
- впровадження нової схеми розподіленої генерації, будівництво систем накопичення енергії тощо;
- досягнення гнучкості та структурної адаптивності промисловості в умовах глобальних викликів та зміни внутрішніх потреб;
- розробки та впровадження програм імплементації промислової політики України до європейської промислової політики (Індустрія 4.0, Зелена угода, декарбонізація тощо);
- створення нових індустріальних кластерів.

Перспективи подальших досліджень. Модернізація економіки та промисловості (експорту) – розгортання інвестиційних проектів зі

створення системи сучасних виробничих та інфраструктурних об'єктів, формування секторів – «локомотивів» довгострокового розвитку країни, інтегрованих в європейську та глобальну економіку та європейська модернізація як основа перетворень країни у підготовці до набуття членства в ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Л. В. Репа, «Управління валютним ризиком: політекономічний аспект», автореф. дис. канд. наук. Донецьк, 2008.
- [2] І. С. Русаненко, «Управління валютними ризиками підприємств-експортерів», дис. канд. наук, Українська академія банківської справи. [Електронний ресурс]. Суми, 2003. Доступно: <https://is.gd/QQCLk0> Дата звернення: Квіт. 15, 2022
- [3] А. В. Свідерська, «Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства», дис. канд. наук. Хмельницький, 2016.
- [4] А. Е. Глазырин, В. А. Куликов, И. Е. Юдин, и П. Ю. Сериков, «Управление валютными рисками», *Экономика*, № 3(7), с. 34–39, 2012.
- [5] Г. В. Чернова, А. А. Кудрявцев, *Управление рисками*. Москва, Россия: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2003.
- [6] А. С. Шапкин, *Экономические и финансовые риски. Оценка, управление, портфель инвестиций*. Москва, Россия: Изд.-торговая корпорация «Дашков и К°», 2003.

APPROACH TO STATE PLANNING OF PRIORITY DEVELOPMENT OF EXPORT INDUSTRIES OF PRODUCTION. POST-WAR RECONSTRUCTION

Olena Banchuk-Petrosova,

Candidate of Science in Public Administration, assistant professor,
assistant professor Department of Constitutional
International Law and Public Law Disciplines
Kyiv Institute of Intellectual Property and
Law of the National University «Odessa Law Academy».
Kyiv, Ukraine.

 <https://orcid.org/0000-0001-8426-1475>
dvigun.alla@gmail.com

Abstract. It is noted that modern globalization processes in the economy are based on technological (production) exchange of goods and services and independent transnational financial capital. As a result of liberalization, the globalization of financial markets is accelerating, and the efficiency of capital inflows is increasing. All possible forms of capital flows are used: from traditional loans to equity investments, government securities, direct investments, bank deposits. Technological (production) exchange of goods and services is also subject to withdrawal. The nature of world trade is changing. In addition, over time, international trade is increasingly beginning to reflect not only the division of labor between countries, but also the distribution of production functions within transnational concerns that go beyond national borders. Under the influence of this, intercorporate exchange is becoming more and more developed and production and technological convergence of economies is taking place. It is determined that today's problems of industrial development of Ukraine and old industrial regions are unique in composition, severity and complexity. The essence of uniqueness is an unprecedentedly deep decline in the entire real sector of the economy, exacerbated by increasing structural deformations and disintegration trends that have broken the integrity of the reproduction process. Solving such complex tasks of reforming the real sector of the economy is impossible without a state industrial policy. It is industrial policy that should ensure not only overcoming the decline in production, but also restoring the unity of the reproduction process, the implementation of structural adjustment, the formation of a competitive industry based on modern technological structure. The implementation of technological restructuring will help strengthen the elements of technological structure, its diffusion into the economy as a whole and the regions, in particular the development of technological structure. This will ensure the technological homogeneity of domestic industry with the industry of developed countries, which solved the problem of changing the dominant technological structure by the early 90's, as well as reduce not only energy and resource intensity of production, but also its "environmental aggressiveness".

Key words: state regulation; transnational financial capital; foreign economic activity; transnational concern; intercorporate exchange; state-industrial policy, export potential, post-war recovery of Ukrainian industry.

ПОДХОД К ГОСУДАРСТВЕННОМУ ПЛАНИРОВАНИЮ ПРИОРИТЕТНОГО РАЗВИТИЯ ЭКСПОРТНЫХ ОТРАСЛЕЙ ПРОИЗВОДСТВА. ПОСЛЕВОЕННОЕ ВОССТАНОВЛЕНИЕ.

Банчук-Петросова Елена Викторовна,

кандидат наук по государственному управлению, доцент,
доцент кафедры конституционного, международного права
и публично-правовых дисциплин Киевского института
интеллектуальной собственности и права
Национального университета «Одесская юридическая академия».
Киев, Украина.

 <https://orcid.org/0000-0001-8426-1475>
dvigun.alla@gmail.com

Аннотация. Современные глобализационные процессы в экономике базируются на технологическом (производственном) обмене товарами и услугами и самостоятельном транснациональном финансовом капитале. В результате либерализации ускоряется глобализация финансовых рынков, повышается эффективность притока капитала. Возможно использование разных форм поступления капитала: от традиционных кредитов до вложения акции, государственные ценные бумаги, прямые инвестиции, банковские депозиты. В современном мире меняется характер мировой торговли. Международный торговый обмен со временем все больше начинает отражать не только разделение труда между странами, но и распределение производственных функций между транснациональными корпорациями, что выходит за национальные границы. Под влиянием этого приобретает все большее развитие межкорпорационный обмен и происходит производственно-технологическое сближение экономик. Определено, что сегодняшние проблемы индустриального развития Украины и старопромышленных регионов уникальны по составу, остроте и сложности. Суть уникальности – беспрецедентно глубокий спад во всем реальном секторе экономики, усугубленный нарастанием структурных деформаций и дезинтеграционными тенденциями, что нарушает целостность воспроизводственного процесса. Решение столь сложных задач реформирования реального сектора экономики невозможно без проведения государственной новой промышленной политики. Именно промышленная политика должна обеспечить не только преодоление спада производства, но и восстановление соединения воспроизводственного процесса, осуществления

структурных изменений, формирования конкурентоспособной промышленности, опирающейся на современный технологический уклад. Осуществление технологической перестройки будет способствовать укреплению элементов технологического уклада, его диффузии в экономику страны в целом и регионов, в частности, развитию технологического уклада. Это позволит обеспечить технологическую однородность национальной промышленности с промышленностью ЕС, что очень важно в период помлвоенного восстановления Украин, а также снизить не только энерго- и ресурсоемкость производства, но и его «экологическую агрессивность».

Ключевые слова: государственное регулирование; транснациональный финансовый капитал; внешнеэкономическая деятельность; транснациональный концерн;; государственно-промышленная политика, экспортный потенциал, послевоенное восстановление промышленности Украины.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] L. V. Repa, «Upravlinnia valiutnym ryzykom: politekonomichnyi aspekt», avtoref. dys. kand. nauk. Donetsk, 2008.
- [2] I. S. Rusanenko, «Upravlinnia valiutnymy ryzykamy pidpriumstv-eksporteriv», dys. kand. nauk, Ukrainska akademiia bankivskoi spravy. [Elektronnyi resurs]. Sumy, 2003. Dostupno: <https://is.gd/QOCLkO> Data zvernennia: Kvit. 15, 2022.
- [3] A. V. Sviderska, «Upravlinnia ryzykamy zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpriumstva», dys. kand. nauk. Khmelnytskyi, 2016.
- [4] A. E. Glazyrin, V. A. Kulikov, I. E. YUdin, i P. YU. Serikov, «Upravlenie valiutnymi riskami», Ekonomika, № 3(7), s. 34–39, 2012.
- [5] G. V. CHernova, A. A. Kudryavcev, Upravlenie riskami. Moskva, Rossiya: TK Velbi, Izd-vo Prospekt, 2003.
- [6] A. S. SHapkin, Ekonomicheskie i finansovye riski. Ocenka, upravlenie, portfel' investicij. Moskva, Rossiya: Izd.-torgovaya korporaciya «Dashkov i K°», 2003.

*Стаття надійшла до редакції
20 квітня 2022 року*